

EKSPERTYZA TECHNICZNA

RZECZOSZNAWCY BUDOWLANEGO I RZECZOSZNAWCY DS. ZABEZPIECZEŃ PRZECIWPOŻAROWYCH

**dot. warunków bezpieczeństwa pożarowego dla budynku Świetlicy Wiejskiej w
Olbrachcicach Wielkich nr 23 dz. nr 426/7 gm. Ząbkowice Śląskie**

INWESTOR: Gmina Ząbkowice Śląskie, ul 1 Maja 15, 57- 200 Ząbkowice Śląskie.

OPRACOWAŁ:

Rzecznoscawca do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych mgr inż. Dariusz Buła

Rzecznoscawca Budowlany mgr inż. Dariusz Stefaniak

Ząbkowice Śląskie – maj 2018

**KOMENDA WOJEWÓDZKA
PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ
we Wrocławiu**

Podstawa prawna ekspertyzy :

1. § 2 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1422).
2. § 13 ust. 4 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz. U. Nr 124, poz. 1030).
3. § 1 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 roku w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109, poz. 719).
4. PN-B-02431-1:1999. Ogrzewnictwo. Kotłownie wbudowane na paliwa gazowe o gęstości względnej mniejszej niż 1.
5. Polska Norma PN-B-02877-4 „Ochrona przeciwpożarowa budynków. Instalacje grawitacyjne do odprowadzania dymu i ciepła. Zasady projektowania”.
6. Ministerstwo Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych - Instytut Techniki Budowlanej - 221 „Wytyczne oceny odporności ogniowej elementów konstrukcji budowlanych” - Warszawa 1979.
7. Instrukcji nr 409/2005 ITB, „Projektowanie elementów żelbetowych i murowanych z uwagi na odporność ogniową”.

Spis treści:

I. Przedmiot, zakres i cel opracowania.....	3
II. Ogólna charakterystyka budynku	3
III. Warunki budowlano – instalacyjne	6
IV. Zakres przebudowy budynku	6
V. Charakterystyka pożarowa budynku po przebudowie	8
VI. Zakres niezgodności z przepisami.....	17
VII. Przyjęte rozwiązania zastępcze	21
VIII. Analiza i ocena przyjętych rozwiązań zastępczych.....	21
IX. Wnioski	22

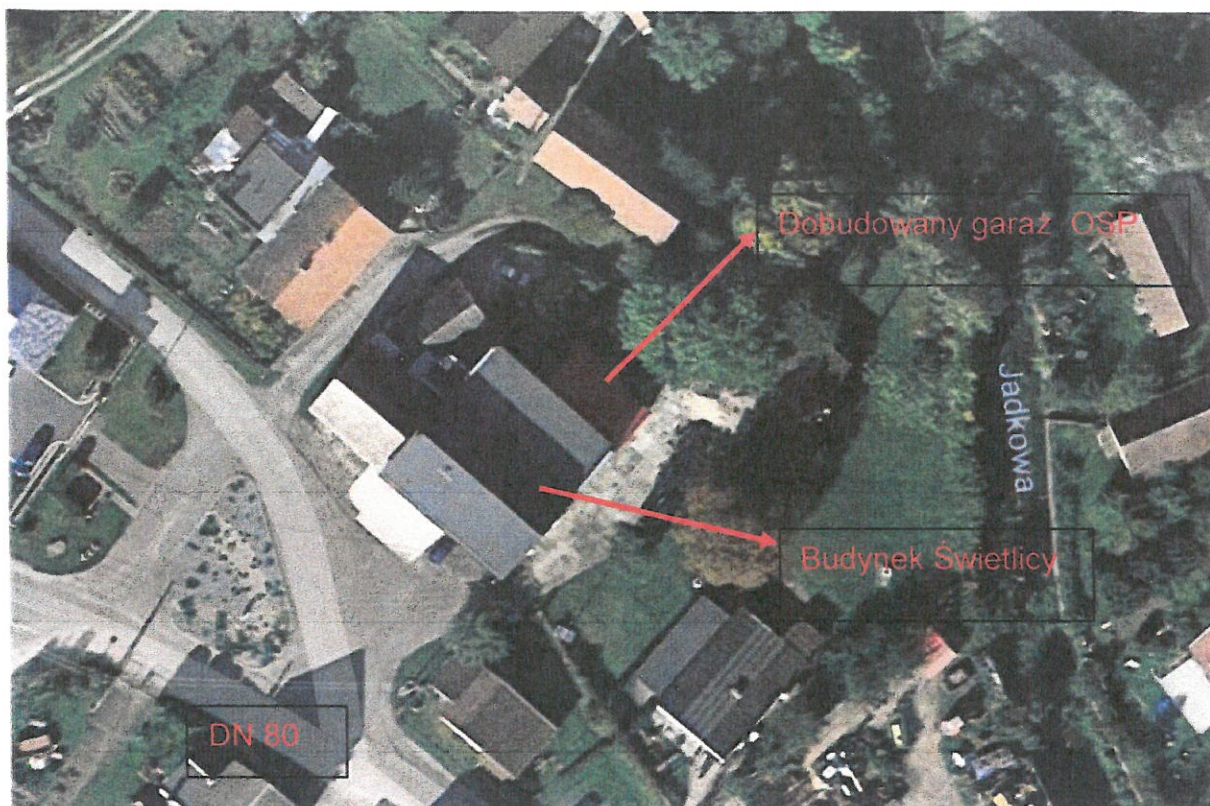
I. Przedmiot, zakres i cel opracowania.

Przedmiotem opracowania jest wykonanie ekspertyzy technicznej z zakresu ochrony przeciwpożarowej dla budynku Świetlica Wiejskiej w Olbrachcicach Wielkich 23 w związku z występowaniem w budynku parametrów wskazujących na zagrożenia życia w zakresie określonych w § 16 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 roku w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109, poz. 719). Obiekt obecnie nie jest użytkowany na kondygnacji I piętra. Na parterze budynku wykorzystywane jest dwa pomieszczenia przez Ochotniczą Straż Pożarną i dobudowany garaż na samochód bojowy. W obiekcie planowany jest remont pomieszczeń ze szczególnym wskazaniem na wymianę stropu nad parterem ze względu na porażenie biologiczne konstrukcji drewnianych stropu.

Uwzględniając informacje przedstawione powyżej, a także zapisy zawarte w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 roku w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (tj. Dz. U z 2015 roku poz. 1422) konieczne jest spełnienie w przebudowywanym budynku wszystkich wymagań dotyczących wskazań niniejszego rozporządzenia. Jednak spełnienie wszystkich nie jest możliwe i wynika to zarówno z ograniczeń konstrukcyjno – budowlanych jak również podstawy inżynierskiej i ekonomicznej, jeżeli uwzględnimy przeznaczenie obiektu zgodnie z pierwotnym projektem. Wskazane wymagania niemożliwe do realizacji lub nieuzasadnione zostaną wyartykułowane w opracowaniu i wskazane rozwiązania znacznie poprawiające bieżący stan bezpieczeństwa budynku, co pozwoli na uznanie poziomu bezpieczeństwa jako akceptowalny. Z tego też powodu Inwestor postanowił skorzystać z trybu wskazanego w § 2 ust. 3a rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 roku w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (tj. Dz. U z 2015 roku poz. 1422). Pozwala on na spełnienie warunków technicznych w sposób inny niż okresowy w cytowanym rozporządzeniu.

II. Ogólna charakterystyka budynku.

Świetlica Wiejska położona jest w centralnej części miejscowości przy rozwidleniu dróg z placem pozwalającym na swobodny dostęp wzdłuż dłuższego boku budynku. Świetlica Wiejska stanowi I piętro przedmiotowego budynku, natomiast parter budynku zajmują pomieszczenia Ochotniczej Straży Pożarnej z dobudowanym do tylnej części budynku garażem na samochód bojowy. Zapewnia to również dostęp z boku i tyłu obiektu objętego opracowaniem.

Fot. 1. Widok Świetlicy Wiejskiej z budynkami towarzyszącymi na działce oraz hydrant podziemny przy budynku nr 114.

Budynek o dwóch kondygnacjach przewidzianych do użytkowania, częściowo podpiwniczony (poza opracowaniem) obecnie o zróżnicowanych poziomach na drugiej kondygnacji, gdzie wyróżnia się pomieszczenia świetlicy, sale przy scenie i sceną oraz pomieszczenie gospodarcze – kuchnia o wys. 2,05 m (do rozbiórki).

Pomieszczenia na parterze wykorzystywane dla potrzeb Ochotniczej Straży Pożarnej (dawniej rozlewnia wody mineralnej) w stanie wymagającym pilnego remontu i zabezpieczenia stropu. Pomieszczenia wykorzystywane to korytarz i pomieszczenia 0.3 i 0.4 prowadzące do garażu OSP. Parter budynku poza opracowaniem z wyjątkiem klatki schodowej prowadzącej ze świetlicy na i piętrze na zewnątrz, nie połączonej z pomieszczeniami parteru. Z pomieszczeń parteru wejście do piwnicy bez dostępu do czasu wymiany stropu nad parterem.

Strop nad
pomieszczeniem
kuchni do rozbiórki

Fot. 2. Pomieszczenie gospodarcze – kuchnia ze stropem do rozbiórki oraz obudową z boazerii do likwidacji.

Fot. 3. Wejście do pomieszczeń OSP z widokiem na dobudowany garaż na samochód bojowy.

Ściany fundamentowe ceglano-kamienne. Ściany nośne murowane z cegły ceramicznej pełnej na zaprawie cementowo wapiennej o grubości od 0,7 m do 0,35 m. Strop nad piwnicą ceglany, piwnica nie przeznaczona do użytku. Strop nad parterem i I piętrem drewniany ze ślepym pułapem. Okna w ramach wcześniej

przebudowanych prac modernizacyjnych wymienione częściowo na pcv. Konstrukcja dachowa drewniana dwuspadowa, dach kryty blachodachówką z dobudową nad sceną.

Obiekt wpisany do Wykazu Zabytków w powiecie ząbkowickim, gmina Ząbkowice Śląskie jako zabytek pod poz. 115 – dom ludowy, ob. Świetlica.

Kubatura 2354,19 m³ – bez nieużytkowego strychu

Powierzchnia zabudowy - 315,15 m².

Powierzchnia użytkowa – parter – 233,85 m²; I piętro – 268,21 m².

Wysokość pomieszczeń 2,63 – parter; I piętro po przebudowie 4,17 m.

Wysokość budynku do stropu nad I piętrem – 7,47 m, do kalenicy -14,32 m.

III. Warunki budowlano-instalacyjne.

Istniejące instalacje w budynku:

- instalacja wodno-kanalizacyjna,
- instalacja hydrantowa brak,
- instalacja elektryczna,
- instalacja grzewcza – I piętro – nagrzewnice gazowe, parter – planowane wyposażenie w piec na ekogroszek – poza opracowaniem.

IV. Zakres przebudowy budynku.

W związku ze znacznym porażeniem biologicznym stropu nad parterem projektem objęta jest świetlica zlokalizowana na I piętrze budynku z uwzględnieniem niezbędnych prac w zakresie dostosowania strefy pożarowej objętej opracowaniem – świetlica i strefa wyjścia na parterze - do wymagań w zakresie ochrony przeciwpożarowej oraz stwierdzeniu elementów wskazujących na zagrożenie życia w związku z brakiem oddymiania klatki schodowej oraz przekroczeniem długości dojścia ewakuacyjnego o ponad 90%. W związku z zaleceniami oraz koniecznymi do wykonania niezbędnymi zmianami w zakresie ewakuacji zostaną wskazane w rozdziale VI.

Przewidywany zakres prac:

- Rozbiórkę istniejącego stropu drewnianego pomieszczenia świetlicy;
- W części parteru wzmocnienie konstrukcji nadproży ceglanych drzewiowych i okiennych poprzez wbudowanie nadproży żelbetowych prefabrykowanych.

- Wykonanie nowego stropu nad sceną z podparciem istniejącego dachu dobudowy.
- Rozebranie podłogi i drewnianej konstrukcji sceny,
- Rozebranie sufitu drewnianego nad pomieszczeniem 1.2 (kuchnia),
- Rozebranie ścianki na belce drewnianej stropu do rozbiórki, inne prace rozbiórkowe m.in. stropu klatki schodowej, podstemplowanie klatki schodowej na strych,
- Wykonanie nowej ścianki do pomieszczenia 1.2 na nowym stropie,
- Wykonanie nowych stropów WPS,
- Wymiana okien drewnianych
- Wykonanie nowego sufitu w świetlicy z zastosowaniem płyt gkf, odciążenie stropu nad świetlicą poprzez usunięcie warstwy żużla i zastąpienie wełną mineralną,
- Wykonanie renowacji stolarki drzwiowej do świetlicy,
- Rozbiórka boazerii z płyt drewnopochodnych ze ścian świetlicy i klatki schodowej,

Fot. 4. Boazeria świetlicy do rozbiórki, okna do wymiany.

- Wykonanie innych wskazanych w części rysunkowej i opisanych w części rozwiązań zamiennych i wskazanych do realizacji nieprawidłowości w rozdziale VI i VII;

Podstawowe parametry budynków po planowanej przebudowie i modernizacji nie ulegną zmianie.

V. Charakterystyka pożarowa budynku po przebudowie.

1. Powierzchni, wysokość i liczba kondygnacji.

Budynek o dwóch kondygnacjach nadziemnych z częściowym podpiwniczeniem. Uwzględniając jego wysokość, liczoną od poziomu terenu przy najniższym położonym wejściu do budynku do górnej powierzchni najwyższego położonego stropu wraz z grubością izolacji cieplnej, wynoszącą 7,47 m, do kalenicy 14,32 m i ze względu na brak spełnienia wymagań dla stropu nad I piętrem – zaliczany jest do grupy budynków średniowysokich /SW/ - § 6 i § 8 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie /t. jedn. Dz. U. 2015 poz. 1422 ze zm./.

Projektowana funkcja kondygnacji budynku:

- piwnice – pomieszczenie nie użytkowane – poza opracowaniem.
- parter – pomieszczenia biurowe, pomieszczenia gospodarcze Ochotniczej Straży Pożarnej, poza opracowaniem.
- piętro – świetlica, kuchnia, pomieszczenia gospodarcze, scena, sala przy scenie,
- strych nie użytkowy.
- Kubatura 2354,19 m³ – bez nieużytkowego strychu
- Powierzchnia zabudowy - 315,15 m².
- Powierzchnia użytkowa – parter – 233,85 m²; I piętro – 268,21 m².
- Wysokość pomieszczeń 2,63 – parter; I piętro po przebudowie 4,17 m.
- Wysokość budynku do stropu nad I piętrem – 7,47 m, do kalenicy -14,32 m .

2. Charakterystyka zagrożenia pożarowego, w tym parametry pożarowe materiałów niebezpiecznych pożarowo, zagrożenia wynikające z procesów technologicznych.

W budynku będą występowały przede wszystkim materiały palne w postaci wyposażenia poszczególnych pomieszczeń. Są to głównie ciała stałe kwalifikujące je do grupy materiałów „A” oraz w części do „B”. Materiały niebezpieczne pożarowo, w rozumieniu § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 07 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów /Dz. U. Nr 109, poz. 719/ nie będą występowały w

tym budynku. W obiekcie występować będą urządzenia zasilane gazem ziemnym (kuchnia). Gazowy ogrzewacz pomieszczenia świetlicy z odprowadzeniem spalin. W procesie technologicznym funkcjonowania kuchni będzie wykorzystywanie rozgrzanych tłuszczów i olejów w urządzeniach kuchennych.

3. Przewidywana gęstość obciążenia ogniowego.

Obowiązek obliczenia przewidywanej gęstości obciążenia ogniowego istnieje tylko w odniesieniu do budynków o funkcji produkcyjnej i magazynowej zaliczanych do PM oraz pomieszczeń technicznych kwalifikowanych do PM. Nie dotyczy natomiast budynków użyteczności publicznej kwalifikowanych do kategorii zagrożenia ludzi ZL I i ZL III – jakim jest ten budynek. Gęstość obciążenia ogniowego pomieszczeń gospodarczych i magazynków (np. z naczyniami) do 500 MJ/m².

4. Kategoria zagrożenia ludzi, przewidywana liczba osób na kondygnacji i w pomieszczeniach.

W obiekcie nie przewiduję się stałego pobytu ludzi, będą to imprezy okolicznościowe, jednak zgodnie z regulacją rozporządzenia czas przebywania szczególnie podczas imprez może przekroczyć 4 godziny na dobę, w związku z tym kwalifikacja odpowiednio:

Piwnice – nieużytkowana, poza opracowaniem.

Parter – kategoria zagrożenia ludzi ZL III, pomieszczenia Ochotniczej Straży Pożarnej, istniejące pomieszczenia biurowe oraz planowana świetlica do 30 osób, pomieszczenia pomocnicze i magazyn sprzętu pożarniczego, poza opracowaniem.

I Piętro – kategoria zagrożenia ludzi ZL I. Świetlica główna o powierzchni 140,27 m², sala 1.6 o powierzchni 36 m², pomieszczenie gospodarcze 1.2 – kuchnia, scena z zapleczem – kwalifikowane do kategorii zagrożenia ludzi ZL I. Świetlica główna wraz z salą 1.6 przewidziana dla 150 osób – gości imprez i 10 osób personelu. Maksymalnie 160 osób.

5. Ocena zagrożenia wybuchem pomieszczeń i przestrzeni zewnętrznych.

Zagrożenie wybuchem nie występuje. Pomieszczenie świetlicy z nagrzewnicą gazową oraz kuchni z urządzeniami gazowymi przy działającej wentylacji – nie są kwalifikowane do zagrożonych wybuchem.

6. Klasa odporności pożarowej budynku oraz klasa odporności ogniowej i stopień rozprzestrzeniania ognia elementów budowlanych.

Wymagana klasa odporności pożarowej budynku – B.

Klasa odporności pożarowej budynku	Klasa odporności ogniowej elementów budynku					
	Główna konstrukcja nośna	Konstrukcja dachu	Strop ¹⁾	Ściana zewnętrzna ^{1),2)}	Ściana wewnętrzna ¹⁾	Przekrycie dachu ³⁾
1	2	3	4	5	6	7
"B"	R 120	R 30	REI 60	EI 60	EI 30	RE 30

Oznaczenia w tabeli:

R - nośność ogniowa (w minutach), określona zgodnie z Polską Normą dotyczącą zasad ustalania klas odporności ogniowej elementów budynku,

E - szczelność ogniowa (w minutach), określona jw.,

I - izolacyjność ogniowa (w minutach), określona jw.,

¹⁾ Jeżeli przegroda jest częścią głównej konstrukcji nośnej, powinna spełniać także kryteria nośności ogniowej (R) odpowiednio do wymagań zawartych w kol. 2 i 3 dla danej klasy odporności pożarowej budynku.

²⁾ Klasa odporności ogniowej dotyczy pasa międzykondygnacyjnego wraz z połączeniem ze stropem.

³⁾ Wymagania nie dotyczą naświetli dachowych, świetlików, lukarn i okien połaciowych, jeśli otwory w połaci dachowej nie zajmują więcej niż 20% jej powierzchni; nie dotyczą także budynku, w którym nad najwyższą kondygnacją znajduje się strop albo inna przegroda, spełniająca kryteria określone w kol. 4.

Wszystkie elementy budynku nie rozprzestrzeniające ognia /NRO/ - /§ 216 ust. 2/.

Odporność ogniowa elementów budynku /§ 216 ust. 1/ dla klasy B:

- główna konstrukcja nośna – R 120 – NRO - spełnia wymagania
- stropy – REI 60 – NRO po wymianie stropu nad parterem spełnia wymagania, strop nad I piętrzem nie spełnia – wg literatury posiada kwalifikację REI 45. Zastosowanie wełny mineralnej i płyt gk na suficie drugiej kondygnacji poprawi warunki, jednak nie zapewnia systemowego zabezpieczenia stropu do REI 60 np. wg NIDA trop (SINIAT).
- ściany zewnętrzne – EI 60_(0→1) – NRO – spełniają wymagania
- ściany wewnętrzne – EI 30 – NRO – pozostawione ściany spełniają wymagania, projektowane systemowe w klasie co najmniej EI 30 i NRO.
- konstrukcja dachu – R 30 – jest zabezpieczona do NRO, spełnia wymagania
- przekrycie dachu – RE 30 – NRO – nie spełnia wymagania dla klasy odporności ogniowej w zakresie szczelności.

Zaimpregnowanie drewnianej konstrukcji dachowej i innych drewnianych elementów budynku do granicy NRO środkiem ogniochronnym, ściśle według technologii wskazanej przez producenta impregnatu.

Drewniana konstrukcja dachowa z uwagi na: zaimpregnowanie środkiem ogniochronnym, zastosowane przekroje tych elementów konstrukcji jest prawidłowa.

FOT. Nr 5. Konstrukcja dachu.

Wejście na strych zostanie zabezpieczone poprzez zastosowanie obudowy schodów od dołu i od strony klatki schodowej na kondygnacji I piętra ścianą systemową do REI 60 i zamknięta drzwiami o klasie odporności ogniowej co najmniej EI 30 S₂₀₀.

Ściany oddzielenia przeciwpożarowego o klasie odporności ogniowej REI 120 z zamknięciami w nich /drzwi i okna/ o klasie odporności ogniowej EI 60. Wymagania przeciwpożarowe /§ 258, § 260 i § 262 ust. 1/ dla wnętrz pomieszczeń zaliczanych do kategorii zagrożenia ludzi ZL I:

- stosowanie do wykończenia wnętrz materiałów łatwo zapalnych, których produkty rozkładu termicznego są bardzo toksyczne lub intensywnie dymiące, jest zabronione,
- na drogach komunikacji ogólnej, służących celom ewakuacji, stosowanie materiałów i wyrobów budowlanych łatwo zapalnych jest zabronione,
- stosowanie łatwo zapalnych przegród, stałych elementów wyposażenia i wystroju wnętrz oraz wykładzin podłogowych jest zabronione,
- okładziny sufitów i sufity podwieszone należy wykonać z elementów niepalnych lub niezapalnych, niekapiących i nieodpadających pod wpływem ognia.

Zastosowanie drewna do stałego wystroju lub wyposażenia wymaga jego impregnacji do granicy trudno zapalności /słabego rozprzestrzeniania ognia/ poprzez

KOMENDA WOJEWÓDZKA
PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ
we Wrocławiu

zastosowanie środków ogniochronnych jak np. FOBOS M-2 lub M-4, OGNIOCHRON, UNIEPAL-DREW.

7. Podział obiektu na strefy pożarowe i dymowe

W budynku wydzielono 3 strefy pożarowe. Podział na strefy pożarowe:

Strefa pożarowa 1 - obejmująca na kondygnację parteru – ZL III- poza opracowaniem. Garaż OSP jest wydzielony od parteru - dobudowany – poza opracowaniem. Połączenie z pomieszczeniami OSP i garażem poprzez drzwi bezklasowe – do wymiany.

Strefa pożarowa 2 – I piętro budynku - świetlica główna o powierzchni 140,27 m², sala 1.6 o powierzchni 36 m², pomieszczenie gospodarcze 1.2 – kuchnia, scena z zapleczem – kwalifikowane do kategorii zagrożenia ludzi ZL I.

Pomieszczenia świetlicy na I piętrze nie mają połączenia z pomieszczeniami na parterze - pomieszczenia OSP.

8. Odległość od obiektów sąsiednich i granicy działki.

Najbliższe budynki na działkach sąsiadujących to obiekty zaliczane do kategorii zagrożenia ludzi ZL IV, wykonany z elementów NRO. Usytuowane są one w odległościach: od strony północno – zachodniej bezpośrednio przylega do budynku, oraz budynek gospodarczy – właściciel prywatny. Od strony północno -wschodniej – bezpośrednio przylega budynek gospodarczy dawnej rozlewni wód mineralnych – nie użytkowany – poza opracowaniem oraz dobudowany garaż na samochód Ochotniczej Straży Pożarnej, jednostanowiskowy – poza opracowaniem. Od strony wschodniej najbliższy budynek sklepu znajduje się w odległości powyżej 8 m i spełniających wymagania dla E klasy odporności pożarowej budynków. Od strony zachodniej budynek przylega do placu i skrzyżowania dróg.

Odległość okien przy ścianie oddzielenia przeciwpożarowego między budynkiem w opracowaniu i budynkiem mieszkalnym wynosi na kondygnacji parteru (drzwi do budynku) 1,84 m i na I piętrze wynosi 1,7 m. – przedmiot odstępstwa.

FOT. Nr 6. Odległość otworów w budynku objętego opracowaniem od sąsiedniego kwalifikowanego do kategorii zagrożenia ludzi ZLIV.

Odległość ścian budynku objętego opracowaniem, który zlokalizowany jest na działce nr 426/7 od najbliższej granicy działki spełnia wszystkie wymagania, gdyż granica przebiega po obrysie budynku od strony budynku mieszkalnego 23a (działka nr 426/1) i dalej do budynku gospodarczego ściana oddzielenia przeciwpożarowego w stosunku do działki nr 426/5. Dalej w stosunku do budynku garażu i pomieszczenia gospodarczego (odrębne strefy pożarowe) również przebiega ściana oddzielenia przeciwpożarowego. W zakresie sąsiedztwa z działką nr 426/8, odległość ściany z otworami okiennymi wynosi 4 m, a ponadto działka 426/8 jest własnością inwestora i użytkowana jest przez OSP Olbrachcice Wielkie.

drewnianej. Klatka schodowa nie ma połączenia z pomieszczeniami wykorzystywanymi przez OSP. Jedynie na parterze z klatki schodowej jest zlokalizowane wejście do pomieszczenia gospodarczego – do wydzielenia drzwiami w klasie odporności ogniowej EI30S200. Wyjście z klatki schodowej drzwiami szerokości 1,43 m, dwuskrzydłowymi, symetrycznymi i otwieranymi do wewnątrz budynku – przedmiot odstępstwa.

FOT.7. Konstrukcja schodów i widok klatki schodowej przed przebudową.

Oświetlenie awaryjne /ewakuacyjne/ przede wszystkim na ciągach komunikacyjnych – drogach ewakuacyjnych i wybranych pomieszczeniach świetlicy głównej 1.3 i Sali 1.6 oraz oświetlających wyjścia na zewnątrz. Natężenie oświetlenia na osi dróg ewakuacyjnych 5,0 lx.

10. Sposób zabezpieczenia przeciwpożarowego instalacji użytkowych, a w szczególności: wentylacyjnej, ogrzewczej, gazowej, elektrycznej, piorunochronnej.

Wyposażony zostanie w przeciwpożarowy wyłącznik prądu /odpowiednio oznakowany/ z przyciskiem na zewnątrz budynku /projekt branżowy/.

Ogrzewanie świetlicy nagrzewaczem gazowym z odprowadzeniem spalin na zewnątrz. Pomieszczenia pozostałe bez ogrzewania. Parter – planowana kotłownia - kondygnacja poza opracowaniem.

11. Dobór urządzeń przeciwpożarowych w obiekcie, dostosowany do wymagań wynikających z przyjętego scenariusza rozwoju zdarzeń w czasie pożaru, a w szczególności: stałych urządzeń gaśniczych, systemu sygnalizacji pożarowej, dźwiękowego systemu ostrzegawczego, instalacji wodociągowej przeciwpożarowej, urządzeń oddymiających.

Stałe urządzenia gaśnicze związane na stałe z obiektem, zawierające zapas środka gaśniczego i uruchamiane samoczynnie we wstępnej fazie rozwoju pożaru - nie są wymagane.

Urządzenia sygnalizacji pożarowej /sygnalizacyjno – alarmowe/, służące do samoczynnego wykrywania i przekazywania informacji o pożarze – nie są wymagane,

Dźwiękowy system ostrzegawczy, umożliwiający rozgłaszanie sygnałów ostrzegawczych i komunikatów głosowych dla potrzeb bezpieczeństwa osób przebywających w budynku – nie jest wymagany- nie będzie stosowany.

Urządzenia oddymiające – oddymianie klatki schodowej – jest wymagany – nie planuje się stosowania.

Budynek nie będzie wyposażony w hydranty wewnętrzne 25 gdyż obiekt nie jest stale ogrzewany , tylko przy organizacji imprez okolicznościowych – przedmiot odstępstwa.

Awaryjne oświetlenie ewakuacyjne wg odrębnych opracowań uzgodnionych z rzeczoznawcą do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych.

12. Wyposażenie w gaśnice.

Ilość gaśnic ustala się wg normatywu 2 kg / lub 3 dm³ / środka gaśniczego zawartego w gaśnicach – na każde 100 m² powierzchni budynku. Gaśnice przede wszystkim do pożarów grupy A. Zalecane są gaśnice proszkowe, które mogą być stosowane także do pożarów innych grup. Ilość masy środka gaśniczego zawartego w gaśnicach – 6 kg na każdej kondygnacji przy hydrantach wewnętrznych /gaśnice GP – 6x/. Dodatkowo w kuchni gaśnica z symbolem F o masie 2 kg – do gaszenia tłuszczów i olejów w urządzeniach kuchennych – np. gaśnica pianowa GWP – 2x AF.

Długość dojścia do oznakowanej tablicą gaśnicy nie może przekraczać 30 m, dostęp do niej o szerokości co najmniej 1 m. Rozmieszczenie i oznakowanie gaśnic po pracach wykończeniowych i aranżacji.

13. Przygotowanie obiektu budowlanego i terenu do prowadzenia działań ratowniczo – gaśniczych.

Budynek o powierzchni wewnętrznej poniżej 1000 m² i kubaturze brutto poniżej 5000 m³. Wymagana ilość wody do celów przeciwpożarowych do zewnętrznego gaszenia pożaru - 10 dm³/s. Odpowiada to poborowi wody z jednego hydrantu

zewnętrznego o średnicy nominalnej DN 80. Istniejące hydranty DN 80 na przeciwpożarowej sieci wodociągowej w odległości 35 m od budynku podziemny wskazany na fot. . Hydranty o wydajności nie mniejszej jak 10 dm³/s każdy oraz ciśnieniu co najmniej 0,2 MPa. Kolejny hydrant znajduje się w odległości powyżej 150 m.

FOT.8,9. Hydrant zewnętrzny w odległości 35 m od budynku przy sąsiedniej posesji na sieci miejskiej, podziemny kwalifikowany do wymiany na nadziemny.

Drogę pożarową stanowi jezdnia z placem przed budynkiem świetlicy, skrzyżowanie dróg przebiegająca wzdłuż dłuższego boku budynku w odległości ponad 5 m od jego ściany. Dostęp do budynku jest również od strony wjazdu do garażu OSP oraz od tyłu budynku z placu przy strażnicy. Dostęp dodatkowo od strony budynków mieszkalnych z tyłu budynku – droga gruntowa.

VI. I. Zakres niezgodności z przepisami.

a). Niezgodności z przepisami techniczno-budowlanymi określonymi w Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1422), które występują w budynku :

1. § 68 ust. 1 – szerokość biegu między pochwytem w klatce schodowej na poziomie z parteru na piętro mniejsza od wymagań i wynosi 1,09 m.

2. § 256 ust. 3 - przekroczenie długości dojść z II kondygnacji w budynku przy istniejącym jednym kierunku ewakuacji do wyjścia na zewnątrz obiektu do 19,2 m.
3. § 245 – brak oddzielenia klatki schodowej obudowanej od poziomych dróg ewakuacyjnych oraz pomieszczeń w budynku średniowysokim kwalifikowanym do kategorii zagrożenia ludzi ZL I oraz wyposażenia w urządzenia zapobiegające zadymieniu lub służące do usuwania dymu.
4. § 216 ust. 1 – zgodnie z kwalifikacją określoną w § 212 ust. 2 obiekt powinien spełniać wymagania dla „B” klasy odporności ogniowej z określonymi parametrami odporności ogniowej elementów budynku. Zgodnie z przedstawioną dokumentacją budynek nie posiada wymaganych parametrów dla klasy odporności pożarowej stropu nad parterem i I piętrzem.
5. § 216 ust. 1 – przekrycie dachu bez zapewnienia wymaganej klasy odporności ogniowej RE30 dla przekrycia (szczelność).
6. § 183 ust. 2 - brak przeciwpożarowego wyłącznika prądu.
7. § 235 ust. 3 – odległość otworów budynku objętego opracowaniem od sąsiedniego ZL IV przy ścianie oddzielenia przeciwpożarowego wynosi na parterze 1,84 m, na piętrze – 1,70 m (brak zachowania pasa 2 m),
8. § 258 ust. 2 – wykładziny na drogach ewakuacyjnych oraz na świetlicy (obudowa) bez deklaracji w zakresie trudno zapalności,
9. § 238 - z pomieszczenia ZL I brak drugiego wyjścia na drogę ewakuacyjną
10. § 71 ust.1 – wysokość pomieszczenia kuchni 1.2 wynosi 2,05 m,
11. 244 pkt. – występowanie na jedynej drodze ewakuacyjnej schodów ze stopniami zabiegowymi.
12. § 251 pkt. 2 - zamknięcie wyjścia na strych bez wymaganej klasy odporności ogniowej.
13. § 236 ust. 4 – drzwi prowadzące na zewnątrz budynku otwierają się do wewnątrz – budynek w wykazie zabytków.
14. § 240 ust. 1 – drzwi wyjściowe ze świetlicy 1.3 o szerokości 1,5 m , dwuskrzydłowe symetryczne o szerokości skrzydła 0,75 m; drzwi prowadzące na zewnątrz budynku ze świetlicy o szerokości 1,43 m, dwuskrzydłowe, symetryczne o szerokości nieblokowanego skrzydła 0,715 m.

b). Niezgodności z przepisami Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 roku w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109, poz. 719) występujące w obiekcie;

1. § 19 ust.1 i ust. 3 pkt. 3 – budynek bez wyposażenia w hydranty wewnętrzne HP 25 z węzłem półsztywnym.

c). Niezgodności z przepisami Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz. U. Nr 124, poz. 1030).

1. § 10 ust. 1 – występowanie hydrantu podziemnego na trawniku przy budynku mieszkalnym nr 114.

VI. II. Niezgodności z przepisami określonymi które zostaną doprowadzone do stanu zgodnego z przepisami:

a) Niezgodności z przepisami techniczno-budowlanymi określonymi w Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1422), które zostaną doprowadzone do stanu zgodnego z przepisami:

1. § 68 ust. 1 – szerokość biegu między pochwytem w klatce schodowej na poziomie z parteru na piętro doprowadzona poprzez rozbiórkę boazerii i przesunięcie pochwyty i wynosić będzie 1,21m.
2. § 216 ust. 1 – budynek po wymianie stropu posiada wymagane parametry dla klasy odporności pożarowej stropu nad parterem.
3. § 183 ust. 2 - zostanie zamontowany przeciwpożarowy wyłącznik prądu przy wyjściu na zewnątrz obiektu.
4. § 258 ust. 2 – wykładziny na drogach ewakuacyjnych oraz na świetlicy zostaną wymienione na zgodne z wymaganiami w zakresie trudno zapalności,
5. § 238 - z pomieszczenia ZL I zostanie zapewnione drugie wyjście poprzez sale 1.6 w wyniku rozbiórki sceny i wmontowania drzwi z Sali 1.3.
6. § 71 ust.1– wysokość pomieszczenia kuchni ulegnie zmianie poprzez rozbiórkę istniejącej konstrukcji, wysokość dla pomieszczenia 4,17 m – jak dla Sali 1.3.
7. § 251 pkt. 2 - zamknięcie wyjścia na strych zostanie obudowane konstrukcją w klasie EI 60 i zamknięte drzwiami w klasie EI 30 S₂₀₀.

b). Niezgodności z przepisami Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz. U. Nr 124, poz. 1030) które zostaną doprowadzone do stanu zgodnego z przepisami:.

1. § 10 ust. 1 – hydrant podziemny na trawniku przy budynku mieszkalnym nr 114 zostanie wymieniony na hydrant nadziemny.

VI.III. Niezgodności przepisów techniczno-budowlanych i przeciwpożarowych, które będą występowały w budynku po przebudowie :

a). Niezgodności z przepisami techniczno-budowlanymi określonymi w Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1422):

1. § 256 ust. 3 - przekroczenie długości dojść z II kondygnacji w budynku przy istniejącym jednym kierunku ewakuacji do wyjścia na zewnątrz obiektu do 19,2 m.
2. § 245 – brak oddzielenia klatek schodowych obudowanych od poziomych dróg ewakuacyjnych oraz pomieszczeń w budynku średniowysokim kwalifikowanym do kategorii zagrożenia ludzi ZL I oraz wyposażenia w urządzenia zapobiegające zadymieniu lub służące do usuwania dymu.
3. § 216 ust. 1 – budynek nie posiada wymaganych parametrów dla klasy odporności pożarowej stropu nad I piętrem.
4. § 216 ust. 1 – przekrycie dachu bez zapewnienia wymaganej klasy odporności ogniowej RE30 dla przekrycia (szczelność).
5. § 235 ust. 3 – odległość otworów budynku objętego opracowaniem od sąsiedniego ZL IV przy ścianie oddzielenia przeciwpożarowego wynosi na parterze 1,84 m, na piętrze – 1,70 m (brak zachowania pasa 2 m),
6. 244 pkt. – występowanie na jedynej drodze ewakuacyjnej schodów ze stopniami zabiegowymi.
7. § 236 ust. 4 – drzwi prowadzące na zewnątrz budynku otwierają się do wewnątrz – budynek w wykazie zabytków.
8. § 240 ust. 1 – drzwi wyjściowe ze świetlicy 1.3 o szerokości 1,5 m , dwuskrzydłowe symetryczne o szerokości skrzydła 0,75 m; drzwi prowadzące na zewnątrz budynku ze świetlicy o szerokości 1,43 m,

dwuskrzydłowe, symetryczne o szerokości nieblokowanego skrzydła 0,715 m (drzwi przewidziane do renowacji).

b). Niezgodności z przepisami Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 roku w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109, poz. 719), które zostaną doprowadzone do stanu zgodnego z przepisami;

1. § 19 ust.1 i ust. 3 pkt. 3 – budynek bez wyposażenia w hydranty wewnętrzne HP 25 z węzłem pólstywnym.

VII. Przyjęte rozwiązania zamiennie.

Aby zrekompensować niespełnienie wymagań przepisów techniczno-budowlanych oraz przeciwpożarowych wymienionych w punkcie proponuje się poniższe rozwiązania zastępcze :

1. Wyposażenie budynku (klatka schodowa, korytarz na parterze) w awaryjne oświetlenie ewakuacyjne zapewniające zwiększone natężenie oświetlenia do co najmniej 5 lx wykonane zgodnie z PN-EN 1838. Zastosowania oświetlenia. Oświetlenie awaryjne.
2. Zwiększenie ilości podręcznego sprzętu gaśniczego o 100% w stosunku do wymagań określonych w pkt.V.12 ekspertyzy.

VIII. Analiza i ocena przyjętych rozwiązań zastępczych i zamiennych.

W obiekcie Świetlicy Wiejskiej po realizacji planowanej przebudowy i wymiany stropu i zastosowaniu wskazanych rozwiązań zamiennych znacznie podniesie się stan bezpieczeństwa osób przebywających. Przy realizacji inwestycji podstawowym warunkiem jest zapewnienie bezpiecznej ewakuacji stąd obudowa klatki schodowej na strych (obecnie w pełni z drewna) z zastosowaniem systemowym ścian oraz wydzielenie klatki od pomieszczeń zlokalizowanych w jej obrębie pozwoli na zapewnienie bezpiecznej ewakuacji z pomieszczenia świetlicy 1.3 jak i sąsiedniej Sali 1.6. W opracowaniu nie prowadzono analizy WCBE i DCBE ze względu na bardzo krótkie odcinki dojścia ewakuacyjnego oraz specyfiki obiektu, który będzie użytkowany na imprezy i uroczystości okolicznościowe kilka razy w roku z nadzorem

organizatorów (wesela, zabawy, komunie, zebrania wiejskie itp.) Nie jest przekroczona długość drogi ewakuacyjnej kwalifikującej strefę pożarową do zagrażających życiu co przy sposobie użytkowania i obudowie drogi ewakuacyjnej zapewni akceptowalny poziom bezpieczeństwa mimo braku oddymiania klatki schodowej. Wnioskiem objęte jest również odstąpienie od wyposażenia obiektu w hydrant wewnętrzny HP 25. Podyktowane to jest brakiem ogrzewania w obiekcie i zastosowanie instalacji hydrantowej może doprowadzić do rozmrożenia przy nie często kontrolowanym obiekcie. Zastosowanie zwiększonej ilości podręcznego sprzętu gaśniczego oraz faktu, że jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej w Olbrachcicach Wielkich jest zlokalizowana na parterze tego obiektu może skutecznie podjąć działania w czasie nawet do 5 minut. Jednostka OSP jest wyposażona w samochód średni ratowniczo-gaśniczy, a najbliższy hydrant zewnętrzny znajduje się przy budynku nr 114 na placu (skrzyżowaniu przed Świetlicą Wiejską).

IX. Wnioski.

Realizacja zaproponowanych powyżej rozwiązań, spowoduje zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa dla ludzi przebywających w budynku, mimo niespełnienia w nim wskazanych wcześniej wymagań obowiązujących przepisów techniczno-budowlanych i przeciwpożarowych. Istniejące w obiekcie drogi ewakuacyjne oraz zastosowane w nim urządzenia przeciwpożarowe zapewnią nie pogorszenie warunków ochrony przeciwpożarowej.

Wskazane w ekspertyzie rozwiązania zamienne muszą zgodnie z postanowieniami Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2015 roku poz. 1422) oraz Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 roku w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109, poz. 719), zostać uzgodnione z Komendantem Wojewódzkim Państwowej Straży Pożarnej w Wrocławiu.

mgr inż. Dariusz Stefaniak
Uprawnienia Budowlane
Do Projektowania i Kierowania
Robotami Budowlanymi Bez Ograniczeń
w Specjalności Konstrukcyjno-Budowlanej
NR EWID : UAN V-7342/3/233/94
UAN VI-7342/6/3/40/91
DOS/13/1652/01

(Rzecznik budowlany)

mgr inż. Dariusz Stefaniak
RZECZNIK BUDOWLANY
w specjalności konstrukcyjno-budowlanej
Nr ewid. Centralnego Rejestru
Rzeczników Budowlanych 1/08/R/C
DOS/13/1652/01

RZECZNIK DO SPRAW ZABEZPIECZEŃ
PRZECIWPÓŻAROWYCH

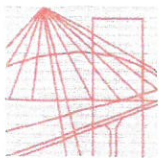
mgr inż. Dariusz Buła Nr upr. 577/2013

(Rzecznik ds. zabezpieczeń ppoż.)

KOMENDA WOJEWÓDZKA
PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ
wrocław

Załączniki :

1. Plan sytuacyjny.
3. Rzuty poszczególnych kondygnacji.
4. Przekrój budynku.

P O L S K A
I Z B A
INŻYNIERÓW
BUDOWNICTWA

Krajowa Komisja Kwalifikacyjna
KK-0056-0040/07

Warszawa, dnia 27 listopada 2007 r.

DECYZJA Nr RZE/X/ 063/07

Na podstawie art. 36 ust.1 pkt. 3 ustawy z 15 grudnia 2000 r. o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów (Dz. U. z 2001 r. Nr 5, poz.42 z późn. zm.) w związku z art.15 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118 z późn. zm.), po rozpatrzeniu wniosku Pana Dariusza Stefaniaka z dnia 26.07.2007 r. oraz dokumentów stwierdzających wymagane wykształcenie, praktykę zawodową i uprawnienia budowlane z dnia 30.12.1994 r. Nr ewid. UAN.V-7342/3/233/94, z dnia 30.12.1994 r. Nr ewid. UAN.V-7342/3/232/94 z dnia 17.06.1991 r. Nr ewid. UAN.VI-7342/6/3/40/91, a także znaczący dorobek praktyczny w zakresie objętym rzeczoznawstwem

**Krajowa Komisja Kwalifikacyjna Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa
nadaje**

**Panu Dariuszowi Stefaniakowi
ur. dnia 11 stycznia 1963 r. w Wałbrzychu**

magistrowi inżynierowi

tytuł

RZECZOZNAWCY BUDOWLANEGO

w specjalności konstrukcyjno-budowlanej obejmującej wykonawstwo budynków niskich i średnich.

Pani mgr inż. Dariusz Stefaniak może wykonywać funkcję rzeczoznawcy budowlanego na terenie całego kraju w wyżej wymienionym zakresie.

Uzasadnienie

Krajowa Komisja Kwalifikacyjna Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa na podstawie złożonych dokumentów i przeprowadzonego postępowania kwalifikacyjnego ustaliła, że Pan mgr inż. Dariusz Stefaniak spełnia wymagania określone w art. 15 ust. 1 ustawy z 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118 z późn. zm.). W związku z powyższym Krajowa Komisja Kwalifikacyjna orzekła jak w sentencji.

Pouczenie:

Od niniejszej decyzji przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy do Krajowej Komisji Kwalifikacyjnej Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa, 00-048 Warszawa, ul. Mazowiecka 6/8, w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji.

**Skład Orzekający
Krajowej Komisji Kwalifikacyjnej:**

- Prof. zw. dr hab. inż. Kazimierz Szulborski
- Przewodniczący Krajowej Komisji Kwalifikacyjnej
- Inż. Janusz Krasnowski
- Dr inż. Marian Płachecki

Otrzymują:

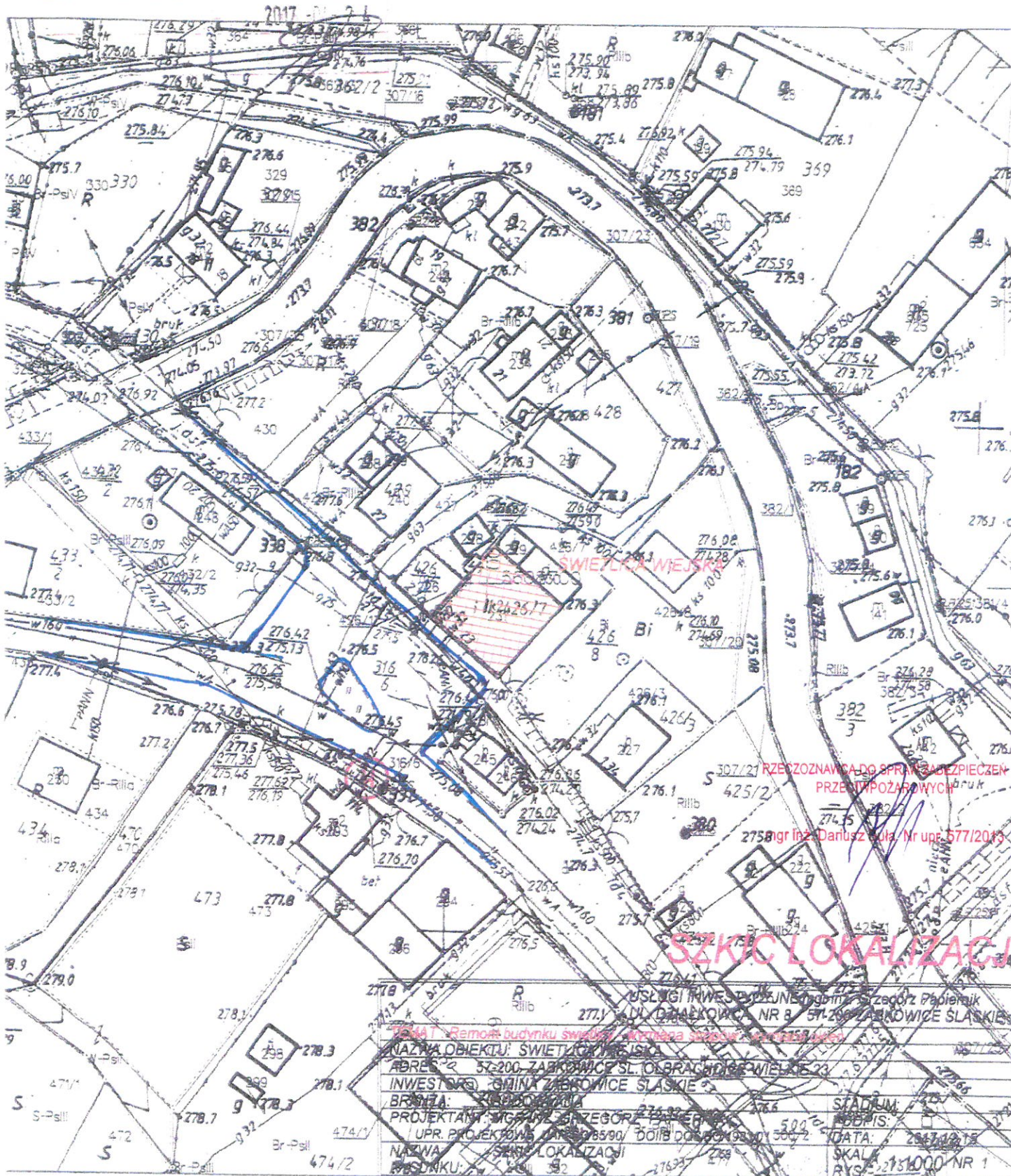
1. Pan Dariusz Stefaniak, ul. Andersa 138/10, 58-304 Wałbrzych
2. Dolnośląska Okręgowa Komisja Kwalifikacyjna
3. Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego
4. a/a

**KOMENDA WOJEWÓDZKA
PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ
we Wrocławiu**

Województwo dolnośląskie
Powiat ząbkowicki
Jednostka ewidencyjna: 022405_5, Ząbkowice Śląskie - Osiedle Wilejskie
Cores: 0008, Ograniczenie Wilejskie

VAPA ZASADNICZA
Seksja mapy 6:137.10.07.1

PODGIK. 6642 5.76 20 17 SKALA 1:1000

PRZECIENIENIA DO SPRAW ZABEZPIECZEN
PRZECIWOPOŻAROWYCH

mgr inż. Danusz Bula, Nr upr. 577/2013

SZKIC LOKALIZACJI

USŁUGI INWESTYCYJNE Sp. z o.o. z siedzibą w Ząbkowicach Śląskich, ul. Dąbrowska 8, 51-200 Ząbkowice Śląskie	
NADANIE Remont budynku świetlicy wiejskiej w Ząbkowicach Śląskich	
NAZWA OBIEKTU: SWIEŻYCA WIEJSKA	
ADRES: 51-200 ZĄBKOWICE ŚL. OSIEDLE WILEJSKIE 23	
INWESTOR: GMINA ZĄBKOWICE ŚLĄSKIE	
BRANŻA: KRAJOWA	
PROJEKTANT: MGR INŻ. DANUSZ BULA	
UPR. PROJEKTOWA: 577/2013	
NAZWA: SZKIC LOKALIZACJI	
WERSJA: 1.0	
STADIUM:	DATA: 2017-04-24
PODPIS:	SKALA: 1:1000 NR 1

Ząbkowice Śląskie dn. 2017-04-24
Sporządził mgr inż. Danusz Bula

— DROGA POŻAROWA

KOMENDA WOJEWÓDZKA
PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ
we Wrocławiu

Województwo: dolnośląskie

Powiat: ząbkowski

Jednostka ewidencyjna: 022405_L5, Ząbkowice Śląskie - Obszar Wiejski

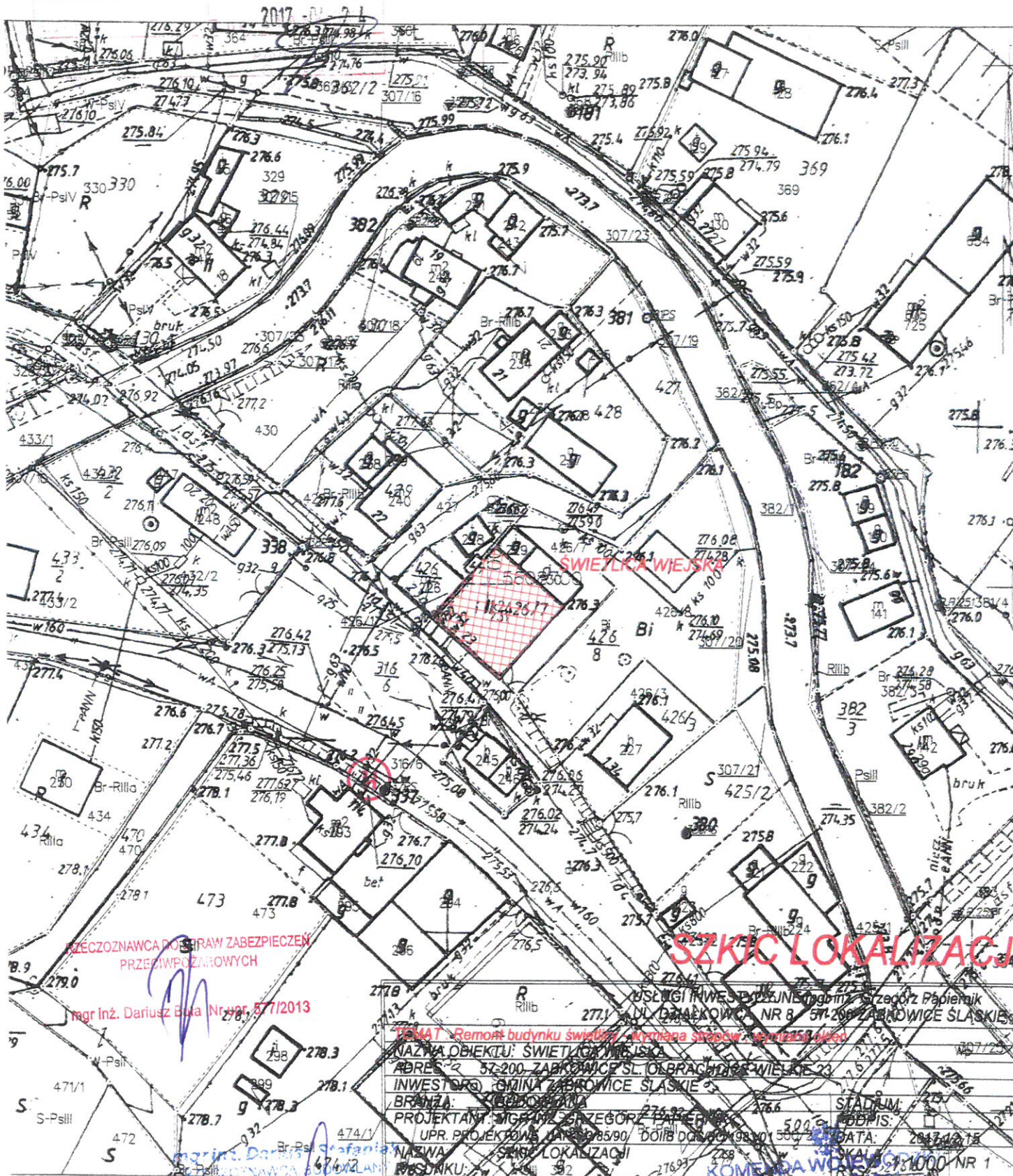
Obręb: 0008, Olbrachcice Wielkie

MAPA ZASADNICZA

Sekcje mapy: 6.137.10.07.1

20.17 SKALA 1:1000

PODGIK . 6642. 5.30

Ząbkowice Śląskie dn. 20.17
Sporządził(a) wydruk Dariusz Bula
Rzeczoznawca ds. spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych
DGS/AS/16/2/01

KOMENDA WOJEWÓDZKA
PANSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ
we Wrocławiu